

Branko Pavlović,
član Izvršnog komiteta Generali
osiguranja i predsednik Udruženja
aktuara Srbije

■ **Novi Zakon generalno daje veći značaj kontroli rizika i korporativnom upravljanju. U tom kontekstu, teorijski jača i pozicija ovlašćenog aktuara u društvu za osiguranje, odnosno aktuarske funkcije. Sada od ovlašćenih aktuara, njihove stručnosti i profesionalnosti zavisi koliko će nova zakonska rešenja zaživeti u praksi**

Aktuarčići ili legende

Novi Zakon o osiguranju, usvojen u decembru 2014. godine, doneo je određene promene i za ovlašćene aktuare. Iako je većina rešenja zadržana iz prethodnog Zakona, nekoliko novina bitno menja ulogu i značaj ovlašćenog aktuara u osiguravajućem društvu.

Definicija ovlašćenog aktuara ostala je ista kao i u prethodnom Zakonu, ali velika razlika je ukidanje imenovanja ovlašćenog aktuara od strane direktora društva, kako je to bilo definisano prethodnim Zakonom. Novi Zakon je to prepustio Nadzornom odboru, tako da sada Nadzorni odbor imenuje direktora, aktuara i revizora, pa je tako nezavisnost ovlašćenog aktuara u odnosu na direktora značajno povećana. Ovo rešenje je uvedeno zato što ponekad ovlašćeni aktuar i direktor društva za osiguranje imaju suprotstavljene interese.

Takođe, po prvi put kod nas, Narodna banka Srbije dobila je zadatak da reguliše i kontinuiranu edukaciju aktuara, odnosno usavršavanje znanja ovlašćenih aktuara. Aktuarska profesija je vrlo dinamična i stalno se menja i razvija. Da bi aktuar mogao da pruža adekvatnu uslugu tokom celog radnog veka, neophodno mu je kontinuirano profesionalno usavršavanje. Do sada to pitanje nije bilo regulisano zakonom.

Za razliku od prethodnog, kojim su uslovi za sticanje zvanja ovlašćenog aktuara bili definisani podzakonskim aktima, novi Zakon navodi osnovne kriterijume, ali dalju razradu detalja ostavlja u nadležnosti narodne banke Srbije.

Kao i u prethodnom Zakonu, ovlašćeni aktuar ima obavezu davanja mišljenja o premiji, tehničkim rezervama, aktima poslovne politike, finansijskim izveštajima, politici saosiguranja i reosiguranja i prenosu portfelja društva. Novi Zakon uvodi i dodatne zadatke ovlašćenog aktuara u vezi sa mišljenjem o premiji i tehničkim rezervama. Dok je ranije zahtevano mišljenje samo o načinu izračunavanja premija, odnosno tehničkih rezervi, novi Zakon traži od ovlašćenog aktuara da oceni i da li su utvrđene premije, odnosno tehničke rezerve dovoljne da obezbede ispunjenje svih obaveza društva po ugovorima o osiguranju.

Prethodni Zakon je zahtevao od ovlašćenog aktuara da, ukoliko otkrije bilo koje nepravilnosti u poslovanju društva, predloži upravi mere za njihovo otklanjanje. Novi Zakon precizira nepravilnosti,

tako da, ukoliko ovlašćeni aktuar otkrije da su premije i tehničke rezerve neadekvatne, upravi predlaže mere za otklanjanje tih nepravilnosti. Pored toga, uvedena je i nova obaveza ovlašćenog aktuara, koja podrazumeva da u slučaju da uprava ne sprovede predložene mere za otklanjanje nepravilnosti, bez odlaganja o tome pismeno obavesti Narodnu banku Srbije. Nova obaveza, iako na prvi pogled neprijatna u smislu prijavljivanja poslodavca nadzornom organu, u stvari daje veću odgovornost ovlašćenom aktuaru u kontroli stabilnosti poslovanja društva za osiguranje. Time se i jača pozicija ovlašćenog aktuara u društvu za osiguranje, odnosno sprečava ignorisanje njegovih predloga, a u cilju zaštite poslovanja društva za osiguranje i klijenata.

Nadzor nad radom imenovanih ovlašćenih aktuara, kao i ranije vrši Narodna banka Srbije, koja za nepridržavanje obaveza propisanih ovim zakonom, može izreći mere. Osim upozorenja i oduzimanja ovlašćenja, novi Zakon uvodi i meru privremene zabrane obavljanja aktuarskih poslova u društvu za osiguranje. Izricanje mere upozorenja se nije menjalo u odnosu na prethodni Zakon. Privremena zabrana obavljanja aktuarskih poslova u društvu za osiguranje može se izreći u trajanju od 6 meseci do 3 godine, ako ovlašćeni aktuar posle mere upozorenja ponovo prekrši član 164. stav 2. Zakona. U prethodnom Zakonu, u slučaju ponovljene greške, aktuaru se trajno oduzimala licenca. Mera oduzimanja ovlašćenja za obavljanje aktuarskih poslova se izriče iz razloga kao i u prethodnom Zakonu, osim što NBS dobija mogućnost da je primeni i u slučaju prve greške, ukoliko je u pitanju teži prekršaj obaveze. U prethodnom Zakonu, ovlašćenje je moglo biti oduzeto samo u slučaju ponovljene greške.

Novina je i uvođenje obaveza licu koje je imenovano na poziciju ovlašćenog aktuara u društvu da po prestanku obavljanja dužnosti, o tome odmah obavesti Narodnu banku Srbije.

Novi Zakon generalno daje veći značaj kontroli rizika i korporativnom upravljanju. U tom kontekstu, teorijski jača i pozicija ovlašćenog aktuara u društvu za osiguranje, odnosno aktuarske funkcije. Sada od ovlašćenih aktuara, njihove stručnosti i profesionalnosti, zavisi koliko će nova zakonska rešenja zaživeti u praksi. ■